Valeriu RUSU

O „FĂCĂTURĂ” LAMENTABILĂ

Publicarea **Dicţionarului moldovenesc-românesc** (Firma editorial-poligrafică „Tipografia Centrală”, Chişinău 2003), „elaborat” de către Vasile Stati, doctor habilitat în istorie (la Moscova), fost colaborator al sectorului de dialectologie al Institutului de Limbă şi Literatură al Academiei de Ştiinţe a Moldovei, nu este o surpriză, ţinînd seama de tot ce a scris şi a făcut respectivul autor pînă în prezent (inclusiv articolul „Chişinău, oraş românesc?”, preluat de *Timpul* la 30 mai 2003; care nu este altceva decît o listă de injurii şi basne antiromâneşti şi/sau pamflete contra unor personalităţi de seamă ale istoriei şi ale culturii noastre naţionale).

Dicţionarul moldovenesc-românesc se înscrie ca o înscenare politică (pusă în slujba tendinţelor şi forţelor anti-româneşti actuale din Republica Moldova, dacă nu şi dictată de acestea, mergînd pînă la **anexarea, prin limbă (prin limba moldovenească!) a unei bune părţi din teritoriul României de astăzi – limba moldovenească acoperă, pe harta de pe copertă, tot nordul României, pînă la Cluj-Napoca!**

Harta şi toate concluziile pe care autorul dicţionarului le „ţese”, le „încropeşte” pe acest fundal este, pentru ochiul unui dialectolog, o mistificare „ştiinţifică”: harta clasică elaborată de Emil Petrovici cu schiţarea ariilor celor cinci subdialecte româneşti (de tip muntean, bănăţean, crişan, maramureşean şi moldovean) este „dreasă” de Vasile Stati, cu bidineaua anexionismului, mîzgîlind peste **aria subdialectului (românesc!) moldovenesc** inscripţia **limba moldovenească** (limba de stat a Republicii Moldova, după V. Stati, dar care ocupă mai mult de un sfert din teritoriul altui stat, România!).

Să subliniem şi faptul că pe această hartă sînt marcate oraşele Buzău, Galaţi..., dar nu şi oraşul Iaşi, capitala Moldovei istorice, evident, pentru ca în aria limbii moldoveneşti să nu rămînă decît un singur oraş-capitală, Chişinău.

În acelaşi sens Vasile Stati „interpretează”, după pofta tendinţelor sale anexioniste anti-româneşti, texte (trunchiate, scoase din contextul lor general) din Nicolae Iorga, George Călinescu, Alexandru Rosetti etc.

O blasfemie şi punctum! **Dicţionarul** domnului Stati este, în acelaşi timp, o „eroare” ştiinţifică („eroare” voită!). Într-un **Dicţionar bilingv** (cum îl decretează autorul „făcăturii” în cauză) se dă, după normele lexicografice în uzanţă, termenul din limba „de plecare” (limba moldovenească) şi apoi termenul corespunzător din limba „de sosire” (limba română).

Or, ce face Vasile Stati? Pentru a mări considerabil (şi în baza acelui tertip tehnic) numărul particularităţilor lexicale ale limbii sale moldoveneşti, **dă pentru sute şi sute de cuvinte moldoveneşti explicaţii în limba română**... evitînd (ascunzînd astfel) să dea echivalentul (termenul) românesc care nu poate fi decît acelaşi cuvînt în bună limbă românească, ex.: **baba oarba** – *joc de copii*... ca să nu dea termenul românesc (acelaşi!) **baba oarba**; **baba Dochia** – *fiinţă mitică ce provoacă nestatornicia vremii*... ca să nu dea termenul (acelaşi!) românesc **baba Dochia**; **baci** – *cioban, şef de stînă*... ca să nu dea acelaşi termen românesc: **baci**! etc.

Şi să mai ai, apoi, tupeul, să-i acuzi pe lingviştii români care, pasămite, „ignoră cu **înfumurare romească** vocabularul limbii moldoveneşti”! Adăugaţi, la aceasta, măsluirea lexi-

BDD-A20911 © 2003 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.51 (2025-12-11 18:20:17 UTC)

Bărci pescăreşti, 1955

cografică de care numai un năimit ca V. Stati putea s-o „comită": „Român. 1. Rom (originar din Valahia). 2. Spec. Nume ce-şi dau românii din Valahia; valah" şi veţi înţelege unde bate „logica" sa, îmbrăcată în veninul antiromânesc.

Domnul Vasile Stati se joacă „în boghi": **limba norodului ar fi, după el, limba moldovenească, „iar, în forma ei literară, este comună şi românilor"**!

Cînd afirmă că **Mioriţa** este „întîiul monument-mărturie al inepuizabilei posibilităţi de exprimare a limbii moldoveneşti", doctul V. Stati are în vedere, evident, **numai varianta Vasile Alecsandri** (culeasă de Alecu Russo de la Soveja – Vrancea) şi dă la o parte (sau se face că ignoră) cele peste **o mie de variante** publicate de Adrian Fochi, înregistrate, **în cele mai diferite stiluri literare, de pe întregul spaţiu românesc**.

Încă o nedumerire: ce este acest „Cuvînt înainte" semnat de *Colegiul redacţional*? (Al cărei instituţii, cine se ascunde în dosul acestei formule „colegiale"?) Nici la Caracal nu s-a văzut aşa ceva!

Şi apoi, domnule Stati: frazele pe care le „comiteţi", termenii jignitori, adesea obsceni, pe care îi folosiţi la tot pasul atestă faptul că, în ciuda titlurilor pe care le afişaţi, vă lipsesc cei şapte ani de acasă...

Nu vă voi onora, în final, cu epitete, etichete, care mai de care mai critice, mai şugubeţe cu care sînteţi „împodobit" astăzi, într-o unitate deplină românească, de oamenii de bună-credinţă din dreapta şi din stînga Prutului, deopotrivă.

Ci aşa cum sînteţi, **viu-zdrahon** (cuvîntul **zdrahon** nu vi-l traduc, căci este inclus în dicţionarul dumneavoastră!), vă trimit acolo unde vă e locul (pe care, desigur, vi l-aţi cocoloşit): Paşol na turbinca...! Şi basta!

Vălenii de Munte,
12 august 2003

BDD-A20911 © 2003 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.51 (2025-12-11 18:20:17 UTC)